

Social-, Børne- og Integrationsministeriet
Familiereet
J.nr. 2012-165
lth

16. september 2013

**Notat
om
Forslag
til**

**Lov om ændring af lov for Grønland om børns retsstilling
og arvelov for Grønland**

(Fastslåelse af faderskab til børn født uden for ægteskab før ikrafttræden af lov
for Grønland om børns retsstilling m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Forslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:
Grønlands Landsret, Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Rigsombudsmanden i Grønland, Institut for Menneskerettigheder og Foreningen Ataata (Foreningen for Juridisk Faderløse).

2. Modtagne høringsvar

Social- og Integrationsministeriet har modtaget høringsvar fra følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Retten i Grønland, Domstolsstyrelsen, Rigsombudsmanden i Grønland, Institut for Menneskerettigheder og Foreningen Ataata (Foreningen for Juridisk Faderløse).

3. Bemærkninger til lovforslaget

Retten i Grønland har ikke bemærkninger til lovforslaget.

Domstolsstyrelsen har bemærket, at sagsbehandlingstiderne i retsvæsenet i Grønland er lange, bl.a. som følge af vanskeligheder med at rekruttere og fastholde kvalificerede kredsdommere og øvrige medarbejdere til kredsretterne. Domstolsstyrelsen forventer derfor, at de nye faderskabssager ikke vil kunne blive behandlet helt så hurtigt, som der formentlig er en forventning om i det grønlandske samfund.

Kommentar:

Regeringen er opmærksom på de udfordringer, kredsretterne i Grønland har med at sikre acceptable sagsbehandlingstider, herunder i forhold til rekruttering og fastholdelse af kvalificerede medarbejdere til kredsretterne i Grønland.

Den 7. november 2012 fremsatte justitsministeren et lovforslag om ændring af retsplejelov for Grønland (Ændring af retskredsene i Grønland m.v.) (L 56), som bl.a. har til formål at skabe de bedst mulige rammer for at kunne rekruttere velkvalificerede, fuldtidsansatte kredsdommere og for at skabe fagligt udviklende miljøer med høj kvalitet i sagsbehandlingen og acceptable sagsbehandlingstider, jf. lov nr. 1388 af 23. december 2012.

Loven indskrænker bl.a. antallet af retskredse i Grønland fra 18 til 4. Justitsministeriet har anmodet Rådet for Grønlands Retsvæsen (hvor både landsdommeren i Grønland og dommeren ved Retten i Grønland er faste medlemmer) om i lyset af erfaringerne med den nye retskredsstruktur at overveje, om problemerne med rekruttering af velkvalificerede, fuldtidsansatte kredsdommere måtte give anledning til yderligere initiativer.

Rigsombudsmanden i Grønland har oplyst, at det ikke vil være muligt at finde alle sager om bidragspligt over for juridisk faderløse børn. Dette skyldes navnlig, at den foreskrevne kompetencefordeling mellem myndighederne i Grønland i bidragssager ikke altid blev fulgt. Endvidere er nogle akter blevet beskadiget eller vil ikke kunne identificeres. Endelig bortkom en række akter under M/S Hans Hedtofts forlis i 1959.

Kommentar:

De sager om bidragspligt over for juridisk faderløse børn, som myndighederne i Grønland har behandlet, er gamle. De er blevet behandlet af en række forskellige myndigheder, hvoraf flere ikke længere eksisterer. Det kan derfor være vanskeligt at finde alle sagerne, og i nogle situationer må det formentlig konstateres, at sagen ikke kan findes.

Med henblik på at understøtte domstolene i Grønlands behandling af de faderskabssager, der vil blive rejst efter de foreslåede regler, vil Social- og Integrationsministeriet i samarbejde med de relevante myndigheder i Grønland søge at få overblik over, hvor de relevante bidragssager m.v. befinder sig i dag.

Institut for Menneskerettigheder har anbefalet, at det officielt anerkendes, at de juridiske faderløses menneskerettigheder har været krænket siden Den Europæiske Menneskerettighedskonvention trådte i kraft i 1953. Baggrunden herfor er Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser i Brauer-sagen (dom af 28. maj 2009) og Marckx-sagen (dom af 13. juni 1979), hvor domstolen fandt, at Den Europæiske Menneskerettighedskonvention var blevet krænket bl.a. som følge af retstilstande, hvor der – for så vidt angår registrering af moder- og faderskab og heraf afledt arveret – blev gjort forskel på børn født i og uden for ægteskab.

Det er endvidere Institut for Menneskerettigheders opfattelse, at en udtrykkelig anerkendelse af krænkelsen af den grønlandske faderløses ret til familieliv må være tilstrækkelig til at kompensere krænkelsen.

Det er herudover instituttets opfattelse, at etableringen af en adgang til at søge faderskab fastslået kan begrænses til at ske med virkning for fremtiden.

Foreningen Ataata (Foreningen for Juridisk Faderløse) har anført, at lovforslaget i stort omfang må betragtes som en forbedring af den uheldige lovgivningsmæssige lapsus, som mange borgere har lidt under i mange år. Foreningen anfører dog, at i de tilfælde, hvor et dødsbo er afsluttet – og som derfor ikke omfattes af den foreslåede ændring, jf. § 4 i høringsudkastet – bør staten

udbetale et beløb, der svarer til den arv, som de juridisk faderløse ville have haft krav på.

Kommentar til bemærkningerne fra Institut for Menneskerettigheder og Foreningen Ataata:

Som det fremgår af punkt 3.1.3 og 3.3.2 i de generelle bemærkninger til lovforslaget, er der – bl.a. set i lyset af afgørelsen i Brauer-sagen – meget der taler for, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i en eventuel klagesag vil finde, at den grønlandske familie- og arvelovgivning – for så vidt angår de juridisk faderløse – ikke er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og artikel 14 i sammenhæng med artikel 8.

Med lovforslaget bringes den grønlandske familie- og arvelovgivning – for så vidt angår de juridisk faderløse – i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Lovforslaget kompenserer således i sig selv for en eventuel hidtidig krænkelse af konventionen, og der findes ikke grundlag for at indføre en bagudrettet erstatnings- eller kompensationsordning for de tilfælde, hvor et dødsbo er afsluttet på det tidspunkt, hvor sag om faderskab bliver anlagt, eller hvor anmodning om genoptagelse af en afsluttet faderskabssag bliver fremsat.

4. Naalakkersuisut (Grønlands regering)

Naalakkersuisut (Grønlands regering) har erklæret, at den vil fremsætte beslutningsforslag om accept af lovforslaget på Landstingets Efterårssamling 2013.